

3 Een tweede mening

(second opinion)

INHOUDSOPGAVE

pagina	1	Inleiding
	2	Wat is een tweede mening?
	3	In welke situaties kunt u een tweede mening vragen?
	4	Voordat u een beslissing neemt...
	4	Aanvullende informatie
	5	Hoe vindt u iemand die een tweede mening wil geven?
	6	Het vragen van een tweede mening, hoe gaat dat?
	7	Twee deskundigen, mogelijk twee meningen
	7	En dan: het nemen van een beslissing
	8	Vergoeding van de kosten
	8	Als u geen verwijzing krijgt
	9	Tenslotte
	10	De Zorglijn van Patiëntenfederatie NPCF
	11	Zorgbelangorganisaties
	12	Belangrijke adressen

Overal waar in deze brochure 'hij' staat,
kan natuurlijk ook 'zij' worden gelezen.

Een Tweede mening

(SECOND OPINION)

Inleiding In de gezondheidszorg kunt u een tweede mening vragen. In welke situaties kunt u dat doen? Wat moet u daarbij weten? En wat is eigenlijk een tweede mening? Over deze vragen en meer leest u in deze brochure.

WAT IS EEN TWEEDE MENING?

Met een 'tweede mening' - ook wel bekend als het Engelstalige 'second opinion' - wordt bedoeld het oordeel of advies van een andere deskundige dan uw eigen zorgverlener. Deze geeft op verzoek zijn mening over een diagnose of een behandeling. Maar hij neemt de behandeling niet over.

U kunt over iedere soort behandeling in de gezondheidszorg een tweede mening vragen. Of dat nu een behandeling van de tandarts, fysiotherapeut, huisarts, specialist of van een andere zorgverlener is. Dat mag u altijd doen. Daarvoor heeft u van niemand toestemming nodig, ook niet van uw eigen zorgverlener. Maar het is wel aan te bevelen er met hem over te praten. Degene die een tweede mening geeft, neemt de behandeling niet over. Zorgverleners erkennen het recht op een tweede mening. Kijk voor vergoeding van een tweede mening in uw polisvoorwaarden.

IN WELKE SITUATIES KUNT U EEN TWEEDE MENING VRAGEN?

U kunt op verschillende momenten een tweede mening vragen: bij een diagnose, voor én tijdens een behandeling:

voorafgaand aan een behandeling

Met elke behandeling moet u van tevoren instemmen. Daarvoor heeft u informatie nodig. Vooral wanneer er verschillende behandelingsmethoden zijn. Daarom bespreekt uw zorgverlener die met u en vertelt hij welke behandeling hij voor u de beste vindt. Althans, dat is de ideale situatie. Soms blijft u, ook na het gesprek met uw zorgverlener, met vragen zitten die u aan een andere deskundige zou willen voorleggen. Zijn er andere mogelijkheden, andere methoden? U wilt immers met een gerust hart uw toestemming kunnen geven voor een behandeling. In zo'n geval kunt u een tweede mening vragen.

Voorbeeld **De KNO-arts stelt voor buisjes te plaatsen in de oren van uw zoon van 1,5 jaar. Is dit echt noodzakelijk of is er een alternatief?**

tijdens of na een behandeling

Ook wanneer u onder behandeling bent of zelfs al bent behandeld, kunt u een tweede mening vragen. Een behandeling heeft bijvoorbeeld niet het gewenste resultaat of valt u zwaar. Misschien heeft u het gevoel dat u niet de juiste behandeling krijgt. Door een tweede mening te vragen kunt u toetsen of u wel op de goede weg zit.

Voorbeeld **U heeft een grote moedervlek op uw been die regelmatig jeukt. De huidarts zegt dat het absoluut geen kwaad kan. U wilt er een andere deskundige naar laten kijken want u vertrouwt het niet.**

Voorbeeld **Na een behandeling aan uw rug heeft u meer in plaats van minder pijn. U heeft de indruk dat de fysiotherapeut u niet juist behandeld heeft. U wilt daarom een andere fysiotherapeut naar uw rug laten kijken.**

VOORDAT U EEN BESLISSING NEEMT....

Een onverwachte ziekte of diagnose gaat vaak gepaard met hevige emoties. U kunt verdrietig of angstig worden. De deskundigen hebben hun oplossing al klaar. Maar bent u er zelf wel aan toe?

Neem daarom de tijd om een beslissing te nemen. Dat is erg belangrijk. Zeker als er sprake is van een ingrijpende behandeling of een ernstige ziekte. Als u niet onmiddellijk kunt beslissen, vraag dan om een vervolgafspraak.

Natuurlijk kunt u een genomen beslissing later terugdraaien. Maar dat is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk. Geef uzelf daarom de kans van tevoren de zaken op een rij te zetten.

Durf vragen te stellen of vraag - wanneer u daar behoefte aan heeft - een tweede mening aan een andere deskundige zorgverlener.

AANVULLENDE INFORMATIE

Als u de gevolgen van een behandeling nog niet volledig overziet, kunt u de behandeling uitstellen. Dat geeft u de ruimte om aanvullende informatie te verzamelen, totdat u antwoord heeft op al uw vragen. Dat kunt u op verschillende manieren doen

- **eigen zorgverlener**
U bespreekt uw vragen en twijfels met uw eigen zorgverlener. Deze zal zo goed mogelijk uw vragen beantwoorden en uw onzekerheid proberen weg te nemen.
- **huisarts**
U vraagt uw huisarts naar zijn mening over de behandeling. Als hij niet voldoende deskundig is om dit te beoordelen, kan hij bij een collega aanvullende informatie vragen.

- **eigen omgeving**
U bespreekt uw gevoelens over de behandeling met mensen in uw omgeving. Familie en vrienden kunnen u steunen bij het afwegen van alle voors en tegens.
- **algemene informatie**
U verzamelt algemene informatie. Over vele ziekten en behandelingsmethoden bestaan folders. Deze kunt u aanvragen bij uw eigen zorgverlener, de huisarts, een patiëntenservicebureau in een ziekenhuis of bij een patiëntenvereniging.
- **gerichte informatie**
U gaat naar een patiëntenvereniging. Patiëntenverenigingen beschikken vaak over gerichte informatie. Zij zijn doorgaans goed op de hoogte van verschillende of specialistische behandelingsmogelijkheden. Soms kunnen zij u vertellen over ervaringen die andere patiënten hebben opgedaan met verschillende methoden.

Wanneer de aanvullende informatie u ervan heeft overtuigd dat een bepaalde behandeling voor u de beste is, hoeft u geen tweede mening te vragen. Maar heeft u nog steeds twijfels en behoefte aan een persoonlijk advies van een andere deskundige? Vraag dan om een tweede mening.

HOE VINDT U IEMAND DIE EEN TWEDE MENING WIL GEVEN?

eigen zorgverlener

U bespreekt met uw eigen zorgverlener dat u een tweede mening wilt vragen. Misschien bestaan er voor uw ziekte gespecialiseerde zorgverleners of instellingen. Uw zorgverlener kan samen met u afwegen naar wie u het best kunt gaan. Soms is een zorgverlener niet onmiddellijk bereid mee te werken. U kunt dan afspreken dat u opnieuw een verzoek doet wanneer na een bepaalde tijd geen verandering of verbetering is opgetreden.

Het kan lastig voor u zijn om uw zorgverlener te zeggen dat u een

tweede mening wilt. Of misschien is de relatie met hem zo verstoord, dat u hem niet durft te zeggen dat u een tweede mening wilt. Dan kunt u één van de volgende stappen zetten.

- **huisarts**
U vraagt uw huisarts of hij u naar een andere deskundige kan verwijzen.
- **patiëntenvereniging**
U informeert bij een patiëntenvereniging welke andere deskundigen u kunt benaderen.
- **Zorgverzekeraar**
Ook uw zorgverzekeraar kan u helpen bij het vinden van iemand die een tweede mening wil geven.
- **Let op!**
Als uw eigen zorgverlener niet weet dat u een 'tweede mening' vraagt, doet u er goed aan om hem hierover achteraf te informeren. Het is echter aan te raden om er van tevoren met hem over te praten, zodat uw relatie niet – verder - verstoord raakt.

HET VRAGEN VAN EEN TWEEDE MENING, HOE GAAT DAT?

U heeft iemand gevonden die bereid is een tweede mening te geven. Deze heeft in een enkel geval aan gegevens uit uw medisch dossier voldoende om zijn oordeel of advies te kunnen geven. Meestal zal hij de verschillende mogelijkheden met u willen bespreken. Wellicht zal hij lichamelijk of ander onderzoek moeten doen. Soms zal hij ook contact met uw eigen zorgverlener willen opnemen.

TWEE DESKUNDIGEN, TWEE MENINGEN

Wanneer u een tweede mening vraagt, krijgt u die ook. Daarvan moet u zich goed bewust zijn. Wanneer de andere deskundige hetzelfde advies geeft als uw eigen zorgverlener, zal u dat geruststellen. De kans bestaat ook dat hij een andere behandeling voorstelt. Dat kan u in verwarring brengen. U wordt immers geconfronteerd met twee deskundigen op hetzelfde gebied, die ieder een andere mening geven. Welk advies kunt u het beste opvolgen? Weet de één het beter? Zijn de verschillende behandelingen gelijkwaardig?

Op dat moment zult u een keuze moeten maken. In sommige gevallen zal de andere behandelingswijze u meer aanspreken en valt de keuze u gemakkelijk. Maar meestal is dat behoorlijk zwaar. In elk geval weet u één ding zeker. Doordat u een tweede mening heeft gevraagd, is uw probleem van verschillende kanten belicht.

EN DAN: HET NEMEN VAN EEN BESLISSING

U heeft een tweede mening gekregen. U moet nu een keuze maken voor één van de voorgestelde behandelingen. Bedenk daarbij dat de verschillende behandelingsmethoden vaak even goed zijn. Kies daarom de behandeling die het best bij u past en waarin u het meeste vertrouwen heeft.

Valt de keuze u zwaar? Wellicht heeft u enige steun aan onderstaande vragen. Aan de hand daarvan kunt u de verschillende behandelingsmethoden en de gevolgen daarvan met uw zorgverlener bespreken.

- *hoeveel ongemak geeft de behandeling?*
- *hoe pijnlijk is de behandeling?*
- *hoeveel is bekend over de kans van slagen?*
- *is met de methode uitgebreid ervaring opgedaan?*

- *worden de nieuwste technieken gebruikt?*
- *hoe lang gaat de behandeling duren?*
- *krijgt u van de zorgverlener goede ondersteuning?*
- *staat de zorgverlener open voor uw vragen?*
- *heeft u vertrouwen in de zorgverlener?*
- *vergoedt de polis van uw zorgverzekeraar de behandeling?*

Uiteindelijk neemt u een beslissing. U kiest voor een bepaalde behandeling. U kunt ook besluiten nog even te wachten. Of zelfs helemaal afzien van behandeling.

VERGOEDING VAN DE KOSTEN

U heeft altijd het recht om een andere deskundige te raadplegen. Kijk voor de vergoeding van de kosten in uw polis of neem contact op met uw zorgverzekeraar. Uw verzekeraar zal veelal een tweede mening vergoeden wanneer er twijfel bestaat over de diagnose of de behandeling bij ernstige ziekten. Het hangt van uw persoonlijke omstandigheden af hoe vaak u recht heeft op vergoeding van een tweede mening.

ALS U GEEN VERWIJZING KRIJGT

Uw huisarts kan weigeren om u naar een andere deskundige te verwijzen. Dan kunt u nogmaals met hem het gesprek aangaan en hem duidelijk uitleggen waarom u de mening van een andere deskundige wenst. Als tussenoplossing kunt u ook afspreken dat de huisarts zelf voor u informeert.

Blijft u bij uw verzoek en de huisarts blijft bij zijn weigering, dan kunt u contact opnemen met uw bedrijfsarts of de adviserend geneeskundige van de zorgverzekeraar.. Deze kan bemiddelen of zonnig zelf een verwijzing regelen.

Als dit alles geen succes heeft, kunt u met de afdeling Informatie- en Klachtenopvang van een regionaal zorgbelang g overleggen. Misschien kan dit bureau voor u bemiddelen.

Tenslotte zijn er nog een paar radicale oplossingen. Zo kunt u een andere huisarts zoeken, die wèl de verwijzing wil afgeven. U moet dan van huisarts veranderen. Of u besluit zelf de kosten te dragen van een tweede mening.

TENSLLOTTE

Een tweede mening, ga er zorgvuldig mee om

In het algemeen kunt u ervan uit gaan dat u goede hulp en adviezen krijgt. Daarom hoeft u ook beslist niet voor iedere behandeling een tweede mening te vragen. Dat doet u pas, wanneer u voor een beslissing staat met ingrijpende gevolgen of wanneer u ernstige twijfels heeft over een diagnose of behandeling.

Beschouw het vragen van een tweede mening niet als een negatieve daad

Het vragen van een tweede mening moet u vooral zien als een vorm van ondersteuning om uw eigen besluit te kunnen nemen. Het maakt u bewust van de mogelijkheid 'nee' te zeggen tegen een bepaalde behandeling en voor een andere methode te kiezen. Zodoende maakt u een keuze waar u achter kunt staan.

De mening van anderen...

Waarschijnlijk zult u over uw overwegingen met veel mensen praten. Met uw huisarts, uw partner, familieleden, met vrienden, een patiëntenvereniging of met een andere deskundige die u een tweede mening geeft. Bedenk daarbij, dat ieder u adviseert vanuit zijn eigen invalshoek en persoonlijke ervaringen. Wat voor een ander goed is, hoeft voor u niet goed te zijn. Het is belangrijk dat u tot uw eigen keuze komt. Goed luisteren naar de mening van anderen is heel nuttig, maar u moet zich uiteindelijk door uw eigen gevoel en mening laten leiden.

De Zorglijn van Patiëntenfederatie NPCF

Voor vragen en klachten over de gezondheidszorg, uw verzekeraar of de zorgverzekering kunt u terecht bij de Zorglijn.

Onze Zorglijn probeert uw vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Als het nodig is verwijzen zij u door naar een geschikte andere organisatie die u verder kan helpen.

Verder gebruikt patiëntenfederatie NPCF uw vragen, opmerkingen en klachten om problemen aan de orde te stellen bij zorgverzekeraars en bij de overheid.

Alleen met uw hulp kunnen wij de politieke en zorgverzekeraars overtuigen. Dus meld uw klachten en stel uw vragen want Samen maken we de zorg beter!

T 030 29 16 777

E zorglijn@npcf.nl

ZORGBELANGORGANISATIES

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen? Kijk dan op de site van Zorgbelang Nederland / www.zorgbelang-nederland.nl of neem contact op met een afdeling Informatie en Klachtenopvang in uw regio via 0900 – 243 70 70 (€ 0,10 per minuut). Daar kunt u terecht met uw vragen en/of klachten over de gezondheidszorg. Een zorgbelangorganisatie geeft informatie, advies en zonodig bijstand in het realiseren van uw rechten. Zo kan dit bureau u helpen met het opstellen van een brief, samen met u een gesprek voorbereiden of eventueel zelfs meegaan naar een gesprek met een hulpverlener.

BELANGRIJKE ADRESSEN

Hebt u een vraag of klacht over de zorg?

Neem dan contact op met de **Zorglijn van de NPCF** via www.npcf.nl of bel met de Zorglijn via telefoonnummer 030 29 16 777.

Kijk voor **adressen van of informatie over patiëntenverenigingen** in de kennisbank op www.npcf.nl. Ook kunt u contact opnemen met de Zorglijn van de NPCF via telefoon 030 – 29 -16 777.

Zoek, vind & waardeer uw zorg op ZorgkaartNederland.nl

Alle zorgverleners en zorginstellingen in Nederland kunt u vinden via www.ZorgkaartNederland.nl

DigitaleZorgGids.nl

DigitaleZorgGids is een onafhankelijk, objectief en betrouwbaar kennisplatform over eHealth. Alles wat u wilt weten over digitale zorgtoepassingen voor patiënten, zorgverleners en zorginstellingen vindt u overzichtelijk op één plek.

Adressen van een **afdelingen Informatie en Klachtenopvang** van een zorgbelangorganisatie bij u in de buurt kunt u vinden op www.zorgbelang-nederland.nl

Informatie over **zorgverzekeringopolissen** kunt u opvragen bij uw eigen zorgverzekeraar of bij de koepelorganisatie Zorgverzekeraars Nederland (ZN) Postbus 520 – 3700 AM Zeist via www.zn.nl.

COLOFON

Uitgave Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF)
Postbus 1539
3500 BM Utrecht
telefoon: (030) 297 03 03
e-mail: npcf@npcf.nl
website: www.npcf.nl

Bestelnummer 54/3

ISBN nummer 90-75784-06-6
NUGI 732

Prijs € 2,75 incl. verzendkosten

Tekstredactie Martine Versluijs, Marcel Heldoorn, NPCF

Vormgeving WilcoGrafimedia Maarssen

Productie Repro Papier Utrecht

Utrecht, 5e druk, april 2013

Bestellen van deze brochure is mogelijk door overmaking van het gevraagde bedrag (inclusief verzendkosten) op Postbank nr. 370907 t.n.v. de NPCF te Utrecht o.v.v. het bestelnummer. Bij afname van meerdere exemplaren naar hetzelfde verzend-/debiteurenadres gelden aantrekkelijke kortingen.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgenomen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar worden gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Patiëntenfederatie NPCF is een samenwerkingsverband van patiënten- en consumentenorganisaties die zich sterk maken voor alle mensen die zorg nodig hebben, nu of in de toekomst.

Samen maken we de zorg beter

De serie patiëntenrechten bestaat uit de volgende brochures:

- 1 Uw rechten als patiënt (WGBO)**
- 2 Inzage in uw medisch dossier**
- 3 Een tweede mening (second opinion)**
- 4 Vragen over de huisarts**
- 5 Schadevergoeding bij een medische fout**
- 6 Vragen over de tandarts**
- 7 Informatie en toestemming (informed consent)**
- 8 Uw klacht over de gezondheidszorg (wet klachtenrecht)**
- 9 Kinderen, hun ouders en patiëntenrechten**
- 10 Wie beslist? (wilsonbekwaamheid en vertegenwoordiging)**